

RECENSIE SJAAK BRAL

Het jaar door in korte klappen

Gebeurtenis: Oudejaarsconference
Sjaak Bral **Programma:** Vaarwel 2019
Productie: George Visser **Gezien:**
 12/12 Hoogezand, Kielzog Theater
Publiek: 154 **Bijzonderheid:** boeken
Ome Ed - korte verhalen uit het Koffiehuis en *Twintig jaar Vaarwel*
 ★★☆☆☆

Zijn 23ste... Zo lang houdt de cabaretier Sjaak Bral zich al bezig met een Oudejaarsconference. De vorm is gebeiteld, het format staat, net als zijn Haagse roots. Hij kent het kunstje. Vernieuwingsdrang ligt achter hem, al is hij afhankelijk van wat het afgelopen jaar heeft opgeleverd aan feiten, omstandigheden en spektakel. Het is voor hem ook een kwestie van toetsen aan wat er is blijven hangen, vooral qua bruikbaarheid. „Het universum gunde mij geen seconde rust sinds 31 december 2018...” Hoewel, uitleggerig mag het nooit worden, en zijn hang naar filosofisch gekleurde overpeinzingen plakt hij bij voorkeur aan oneliners met de geur van tegelspreuken.

Hij speelt *Vaarwel 2019* in 48 theaterzalen, waarvan de meest noordelijke (vrijwel de enige buiten de Randstad) in Hoogezand is gevestigd. Ook daar constateren ze dat hij de greep naar de ukelele en zijn gitaren niet kan onderdrukken. Toch kunnen de liedjes weg. Hij heeft materiaal genoeg, is geen begenadigd poëet en zijn stem herbergt niet de kwaliteit die hem een invitatie bezorgt voor *De Beste Zangers van Nederland*. Voor zover er sprake is van een thema, ziet Bral overall vuren. Niet alleen in de Notre Dame en in de regio Scheveningen, maar ook in hoog oplaaierende discussies en veenbrandjes. Van de Engelse vechtscheiding wordt hij witheet. Dat is duidelijk. In zijn benadering is hij echter geen man van nuances en diepgaande beschouwing. Hij is van de korte klappen, selecteert reeksen gebeurtenissen en begraaft deze in een bijeengeharkte berg los zand.

Van verbindinglijnen is nauwelijks sprake. Wél van een structuur met snelle associaties

en de onvermijdelijke dwang er iets leuks van te maken. Dit lukt met woordspelingen en diverse uitstekende grappen, maar het type van de gekweldde pakketbezorger waarmee hij na de pauze verschijnt, valt buiten het kader van een terugblik. Voor de historici onder ons kopieert hij in enkele scènes het beeld van de legendarische Wim Kan, die de wijnkoeler binnen handbereik hield, op een stoeltje plaatsnam en 'van mens tot zaal' sprak. Die beklemmende overgave zit niet in Sjaak Bral.

Een beetje plat soms, maar toch ook kritisch op de onbeschaamdheid van deze tijd, de toestand in Ruinerwold, Malieveld en koningshuis, de allerminst efficiënt opererende overheid en onze zoektocht naar het heilige niets, in plaats van het heilige vuur. 'Mafklappers', jawel. Graag had ik er meer over vernomen.

JACQUES J. D'ANCONA

Sjaak Bral, vuren en veenbrandjes
 FOTO MARTIJN BEEKMAN

Slob wil opheldering salaris Van Nieuwkerk

DEN HAAG Minister Arie Slob wil opheldering over een constructie waardoor presentator Matthijs van Nieuwkerk meer kan verdienen dan is toegestaan.

De mediaminister heeft de omroepen BNNVARA en NTR meer informatie gevraagd over de tv-interviewshow *College Tour*. Matthijs van Nieuwkerk verdient daar meer dan het toegestane maximum van 181.000 euro. Dat is de limiet, omdat een minister ook zoveel verdient.

De kosten van het programma stegen door de constructie met

42,7 procent. Minister Slob benadrukt dat de financiële waakhond, de Algemene Rekenkamer, een ander beeld schetst dan de omroepen zelf.

Van Nieuwkerk wilde alleen presentator zijn als productiebedrijf Medialane het programma mocht maken. Die onderneming betaalt hem niet als presentator en zo kan hij dus meer verdienen dan een minister.

Slob wil dergelijke constructies onmogelijk maken. „Daar waren wel al mee bezig”, zei hij gisteren. Zulke overeenkomsten zijn „niet de weg die je wilt gaan”.

Simon Niks maakte in Kolderveen werk met stoepkrijt. EIGEN FOTO

Simon Niks (her)ontdekt het nut van verveling

JOEP VAN RUITEN

KOLDERVEEN Op uitnodiging van de kunstinstellingen Sign en KiK verveelde Simon Niks zich zes weken in de voormalige melkfabriek van Kolderveen.

Zaterdag wordt het verblijf van Niks, die in Groningen woont en werkt, afgesloten met een bijeenkomst waarin hij terugblijkt op zijn verblijf en vooruitkijkt naar wat komen gaat: een doorstart van zijn kunstenaarschap.

Niks (1989) is een kunstenaar die zich laat inspireren door de ruimte waarin hij werkt. „Dat uit zich in ingrepen in die ruimte, het hoeft niet eens altijd zichtbaar te zijn,” schetst hij. „Voor mijn afstuderen aan Academie Minerva bouwde ik bijvoorbeeld in een hal een kopie van een bestaande muur, waardoor de hal kleiner werd, wat bijna niemand opviel.”

Om voor een residentie in Kolderveen in aanmerking te komen, moest Niks vooraf motiveren waarom hij wilde meedoen aan een traject over verveling. Samengevat kwam het erop neer dat hij door zijn baan in een drukkerij en de beper-

kingen van zijn kleine atelier nauwelijks meer aan het maken van kunst toekwam.

Om erachter te komen wat er gebeurt als een kunstenaar een lange periode op zichzelf is aangewezen, heeft Niks in Kolderveen meditatie op de vloer van de fabriek met zelfgemaakt stoepkrijt lijnen getrokken. In een andere zaal tekende hij een groot 'schaakbord'. „Het was een manier om duidelijk te krijgen hoe belangrijk een fysieke ruimte voor mij is. Fysieke ruimte is ook mentale ruimte.”

Werken in de drukkerij deed de kunstenaar om brood op te plank te krijgen; inmiddels heeft hij zijn baan opgezegd. „Een drukkerij is een plek voor productiewerk, geen ruimte waar het om creatieve stimulans gaat. Als je thuiskomt, is de behoefte om nog iets te maken verdwenen. Het verlangen om toch met kunst bezig te zijn, leidde ook tot onzekerheid. Wie wil zien wat ik maak?”

Verveling is voor Niks verbonden aan de perceptie van tijd en hoe je met tijd omgaat. „Ben je aan het wachten op iets? Wil je jezelf bezighouden, wil je de tijd doden? In de drukkerij was ik met eenvoudige handelingen bezig die gedaan moe-

ten worden. Kun je om het bevredigend te houden daarnaast nog iets doen? Is het mogelijk om daar een creatieve impuls uit te halen?”

De uitdaging zit in het creëren van een inspirerende leegte, ontdekte hij. „Dat is heel lastig”, zegt Niks. „Want je wordt snel afgeleid. Het is verleidelijk om video's op internet te gaan kijken, of spelletjes te spelen. Triviale dingen doen. Zoals geld verdienen. In concessies doen om op de markt commercieel succesvol te worden, zit voor mij geen plezier. Ik vind de ontwikkeling van mezelf belangrijker.”

Verveling kan tot iets goeds leiden, concludeert Niks. „Mij heeft het inzicht en nieuwe ideeën opgeleverd. En het besef dat er moed voor nodig is om je aan verveling over te geven. Het kan tot onrust en doeleloosheid leiden, maar als je daar lang genoeg in zit, kan er ook weer iets opborrelen.”

Het verblijf van Niks maakt deel uit van het programma *Artist in Space*, waarbij verschillende kunstinstellingen in Noord-Nederland talenten stimuleren in het Noorden te blijven en hun carrière op te bouwen. Vanaf 6 januari verblijft Klaske Bootsma in Kolderveen.

Hoezo geen zwarthandel? Kaartje songfestival kost 4422 euro

SALWA VAN DER GAAG

ROTTERDAM Zwarthandel met kaarten voor het Eurovisie Songfestival blijkt toch mogelijk, ook al wilde de organisatie er alles aan doen om dat te voorkomen.

De organisatie van het Eurovisie Songfestival in Rotterdam wilde prijsopdriving tegengaan door alleen tickets op naam te verkopen. Ook kon iedere koper maar maximaal vier kaartjes aanschaffen. Maar nadat de eerste tickets binnen het half uur waren uitverkocht, werd er online al gretig geprobeerd ze voor een veelvoud van de prijs door te

verkopen. Op de website Viagogo werden staanplaatsen voor de finale voor 4422 euro aangeboden.

Dat de kaarten alleen op naam kunnen worden gekocht, moest voorkomen dat ze worden doorverkocht voor woekerprijzen. De gelukigen die ze wisten te bemachtigen, hebben echter tot 20 december de tijd om de kaarten te personaliseren. Dat betekent dat ze nu nog doorverkocht kunnen worden.

„Dat hebben we bewust gedaan zodat mensen de tijd hebben om te bedenken met wie ze willen gaan”, licht uitvoerend producent Sietse Bakker toe. Ook heeft het te maken met de capaciteit van het systeem.

Zo veel mensen die tegelijkertijd op de website tickets probeerden te bemachtigen, vergt veel van de techniek. Als ze dan ook nog op naam gezet moeten worden, zorgt dat voor nog meer belasting. „Zwarthandel kun je nooit helemaal voorkomen, maar we adviseren om nooit het risico te nemen. De vraag is of het wel echt op jouw naam worden gezet”, aldus Bakker.

De officiële prijzen voor de verschillende shows variëren van 18,50 tot bijna 250 euro. In januari en medio maart komt de rest van de tickets in de verkoop. Dat gaat dan nog om zo'n 10.000 kaarten.